

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
 Egy évre 24 korona
 Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:
 Egy évre 26 korona.
 Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
 3-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
 minden következőnél 16 fillér.

Nyitási díj 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG

Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában
 TELEFON-SZÁM: 521

KIADÓHIVATAL:
 Aradi Nyomda Részvénytársaság.
 József főherceg-utca 12.
 TELEFON-SZÁM: 181.

Arad, 1913.

FŐSZERKESZTŐ
 STAUBER JÓZSEF

Szerda, január 29.

Mai számunk főbb közleményei:

- Milyenek az aradi lakások?
- Tisza István és a románok.
- Vizsgálat a kisjenői járásban.
- Agyonlőtt aradi diák.
- Vallás választás a főszofigabíró akaratából.
- Az aradi kártyakirály.
- A jezsuiták titkos Marconi állomásai.
- Románia Törökország ellen.
- A báróné inasa.
- Marcra készülnek a szüffraszettek.

Aradi kártyások.

Arad, január 28.

A hogy e sorokba kezdünk, hatalmas, bántó röstelkedés vesz erőt rajtunk. Nemcsak a magunk röstelkedése; hanem tekintélyes, kemény hatalommal és pozícióval bíró emberek, ezerek és tizezerek el nem leplezhető röstelkedése. Szégyenkezés amiatt, hogy se a sajtónak sok bókkal illetett sulya, se a közbiztonságot és a közérkölcset védő rendőrhatalóságok erélye, se pedig a moráljaira feltékeny társadalomnak elítélő szava, megbélyegző véleménye nem volt elég erős ahhoz, hogy az új és új áldozatokat gyilkoló és letörő, a törvényben tiltott és mégis nyíltan üzött hazárd kártyázást megszüntesse, vagy legalább megfékezni tudja.

Ha nem is kergetnék egymást a származás esetek, amelyekben a kártya egy kereskedőt az öngyilkossághoz visz, egy jegyzőt sikkasztóvá tesz és így tovább, — akkor is ki kellene törnie a megbotránkozásnak a fölött, hogy Aradon megint milyen szertelen mértékben és milyen szabadon folyik a szerencsejáték. Apró emberek, akik

ről azt teszi föl az ember, hogy napi négyöt koronát is alig keresnek meg, ezer, kétezer koronás bankokat söpörnek be, vagy veszítenek el. Kávéházak külön termében, vagy zugaiban mindennél izgatóbb, nagy tömeget vonzó látvány: a parti, ahol százak, ezresek röpködnek tíz percek, fél órák alatt. Nem előkelő emberek, gazdag urak százasai, ezresei ezek. Az ilyeneknek talán meg se lehet tiltani, hogy ott dobják ki a fölös pénzüket, ahol nyitott ablakot találnak, akik néhány percnél forró izgalmát fizetik meg sulyos árral. Hanem apró emberek: kereskedők, iparosok, hivatalnokok és kisebb lateinerek százasai és ezresei, amelyeknek ha nem gyanus az eredete, akkor bizonyos fölülük, hogy jobb helyük lehetne. Mialatt nappal a nehéz gazdasági viszonyok, a rossz üzletmenet, a drága megélhetés és a rossz fizetések egymásba kavarodó panaszai hangzanak: az éjszakában a kártya könnyű és veszedelmes keresetere, csábító és nyaktörő kockázatára veti magát a kis egzisztenciák egész raja.

Ezekről a homályos partikról, a nagyobb nyereségek és veszteségek napi híreiről, a számottevő zsebelésekről és elvézésekről tud mindenki. Mi, a sajtó, Önök, a publikum, sőt, fogadást teszünk rá, ön is tud főkapitány ur. És mindezek ellen, akármennyire tiltja a törvény, nem lehetne tenni?

Mi azt hisszük: lehet. Lehet tenni a sajtónak, a publikumnak és a rendőrhatalóságnak. Az első, a min tul kell tennie mind a háromnak magát: az a fölfogás, mintha ez kényes ügyet jelentene, a melyhez előzetes botránnyok nélkül bajos hozzányulni. Ha pedig a botránny, a baj már

megtörtént, akkor úgy se segít rajta az ember.

Ennek a fölfogásnak nincs igazsága és nincs helye. Nem lehet igaz, hogy a sajtónak, a melytől megkövetelik, hogy bünt és bünre csábítást ne hallgasson el, a melynek apró vétségek hőseit ki kell pellengéreznie, hogy ennek a sajtónak kiméletes hallgatással kelljen takarni azt, ha valaki már a hazárd kártyázással is törvényben tiltott dolgot követ el, és ha ez a valaki ez által, talán csábít, de mindenesetre alkalmat kínál arra, hogy más bűnnel, rossz utakon szerezzen pénzt a kártyaveszteségek fedezésére. *Ez nem magánügy*: se azoké, a kiknek a kártya nyakát szegi, de azoké se, a kiket vagy a szerencsésük, vagy pedig jobb vagyoni erejük ment meg az ilyen szomorú következményektől.

Nem magánügye ez se az embereknek, se azoknak a helyiségeknek, a melyek az ilyen sötét keresetnek helyet és berendezést adnak, mert abból maguknak is szép hasznuk van. Ezek ellen egy kis őszinte erélyt, tartózkodást nem ismerő föllépést lehetne várni a rendőrség vezetőitől. Nem képzelünk el olyan tekintélyt, titkos befolyást, a mely ebben a régóta várt, ép idejére érett razziában megakadályozhatná, vagy feshélyezhetné. Lehet-e tökéletes, megnyugtató a közrendnek munkája, a mikor nyitott ajtók mellett, a detektívnek, az éjjeli rendőrörszemek orra előtt folyik a legdurvább, szemérmetlen hazárdkártyázás?

A társadalom pedig legyen komoly segítő ebben a nehéz tisztogatásban. A társadalomtól mindenek előtt azt kell megkívnálni, hogy a maga szűkebb köreiből,

Az élő hulla.

Irtá: Ifj. Hegedűs Sándor.

Esti szürkület volt és a nedves, homályos időben kevesen jártak az utcán. A külvárosok és a temető környéke még elhagyatottabbak voltak. Mesze kint, a városon kívül a temető sarkában állt a halotthamvasztó nagy épülete, melynek bejáratos kapuja az utcára szült. Az uton jóformán senki. Csak egy állig begombolkozott alak, aki elhatározott lélekkel megy a krematórium felé. A kapuhoz ér, becsüngtet és várja az ajtónyitást. A kis ajtó felnyílik, egy kapus féle alak kitekint rajta és kérdi:

— Mit akar?
 — Vezessen azonnal az igazgató ur elé, sürgős beszédem van vele!
 A szolga beereszti az idegent, becsukja az ajtót, aztán elindul a homályos folyosón, hogy az idegen kérésének eleget tegyen. Egy ajtó előtt megáll és int az idegennek:
 — Itt van az igazgató ur szobája. Tessék belépni!
 Az idegen kopog, aztán benyit a helyiségbe. Egy magas szakálás és szemüveges alak fogadja. Az idegen bemutatkozik és leül a felkínált székre. Az igazgató szembe ül vele. És kérdi, mivel szolgálhat. Az idegen felgombolja kabátját, egy kis szünetet tart, aztán így szól:

— Uram, én azért jöttem, hogy megkérjem Önt, mint ennek a halotthamvasztónak az igazgatóját, hogy égettesen el engemet!
 Az igazgató nagyot nézett és aztán nevetve felkiáltott:
 — Ez nem lehet — hová gondol!
 — Miért? — felelt az idegen. — Hiszen én megfizetem az égetési díjat!
 — Eh, uram, ön tréálkodik!
 — Sőt, sohasem beszéltem az életben ily komolyan még, mint a jelen percben!
 — De uram, értsen meg, itt csak halottakat, hullákat égetnek meg, nem élő embereket — felelt az igazgató.
 — Uram, — szült ekhor az idegen — ezt én mind tudom s épen ezért jöttem ide; mert én uram, halott vagyok!
 — Kérem, ne játsza itt az eszelőst, mert elfogatom és elzáratom!
 — Mondom, halott vagyok — szült az idegen — halott és nem élő lény, mint a többi ember, aki ott kint az utca során mozog.
 — De bocsánatot kérek, ön lélekliz, beszél és öntudatnál van és így az élet minden kellékével rendelkezik. Az ereiben vér kering, gondolkodik, van akarata, vágya; egyszóval él!
 Az idegen mosolyogni kezdett:
 — Nem hittem, hogy ön ilyen feltületes ember!

— Most már gorombáskodik is; de bocsánatot kérek, ezek után igazán szeretném tudni, hogy voltaképen ki maga!
 — Mondtam már — felelt az idegen — én egy halott vagyok!
 — Eh, ez rögeszme, — maniatikus!
 — Sokkal kevésbbé, mint ön!
 — Ezt kikérem magamnak!
 — Én meg kiadom, ha parancsolja akár másban is!
 — Ezzel a ripszttal nagyjában meg vagyok elégedve!
 — Köszönöm, boldoggá tett elismerése!
 — De dolgom lévén, végezzünk!
 — Szívesen! — tehát uram, égettesen el!
 — Mondtam már, hogy csak halottakat égetünk el!
 — Mondtam már, hogy az vagyok!
 — Tudja ezt igazolni?
 — Na végre, csakhogy idejutottunk és megengedi a bizonyítást.
 — Csupa fül vagyok — szült az igazgató és firkészve nézte az idegent, hogy tényleg nem-e eszelőssel van dolga, de az ismeretlennek nagyon nyugodt volt a szeme és roppant határozott és logikus a beszéde. Ezért azt hitte, hogy egy különccel van dolga. Nyugodtan ült helyén és hallgatta ismeretlen látogatója szavait, aki eképen szült hozzá:
 — Ne gondolja uram, hogy én minden elő-

klubjaiban mutasson ajtót minden hazard-játéknak. Nem akarunk itt közelebbi adatokat följegyezni. Mint jellemző dolgot, mondjuk el ezt az apróságot, mikor az egyik klubban a bakk-játék kitiltását követelték a vezetőség valamelyik tagja azt mondta:

— Az embereket, akiknek az szenvedélyük, úgy se lehet a hazard-játékról leszoktatni. Ha mi ki is tiltjuk a bakkot, a kávéházban ülnek neki. Hát akkor mégis jobb, ha itt bakkoznak, amikor vigyázhatunk, hogy túl-nagy hullámokba ne csapjon a dolog...

Szót se kell vesztegetni arra, hogy ez az ellenvetés mennyire — mondjuk enyhén, — léha és fölületes. Minden társas-kör önmagának, a jó hírének tartozik azaz, hogy a saját falai közül vesse ki a hazardériát; hogy a kávéházban, vagy másutt mi s hogy lesz, arról a rendőrségnek kell tennie.

És elvárjuk, hogy tegyen is. Ha ezután új meg új szegényördögök, öngyilkosságának színhelyére megy ki az inspekciós hadnagy, új meg új sikkasztókat valát a fogalmazó: akkor sorolja föl az öngyilkosság okai és a bűnök előzményei között magát a rendőrséget is, amely több buzgalommal és a kényes ügyek kisebb respektálása mellett talán elejét vehette volna azoknak a hazard éjszakáknak, amelyekben az el nem számolt, könnyelműen elpazarolt pénzek elusztak.

Temesvár a kormány mellett. *Temesvár-ról* jelentik: Temesvár város törvényhatósági bizottsága *Joanovics* Sándor főispán elnöklésével folytatólagos közgyűlést tartott, amelyen 75 szavazattal 15 ellen nagy lelkesedéssel elfogadták a városi tanács azon indítványát, hogy napirendre térnek *Dobroszláv* Péter volt koalíciós képviselő indítványa fölött és helyeslik a kormány liberális és demokratikus választójogi javaslatát, amelynek tárgyalását kívánatosnak tartják. A vitában *Joanovics* viharos éljenzés és taps között szembeszállt azzal az ellenzéki részről hangoztatott állítással, mintha a város polgársága január 19-én állást foglalt volna *Návay* Lajos és a radikális választójog mellett. A főispán ezzel szemben konstatálja, hogy a kérdéses gyűlésen kizárólag szociá-

listák és függetlenségek voltak jelen, vagyis azok, akik a választáskor *Návay* Lajos ellen szavaztak és így ez az állítás, mintha a polgárság a radikális választói jogot akarná, merőben valótlan.

Milyenek az aradi lakások?

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 28.

Bárczy István Budapest polgármestere s a Magyar Városok Országos Kongresszusának elnöke arra kérte *Varjassy* Lajos polgármestert, hogy Arad város lakáviszonyaira vonatkozólag adjon kimerítő felvilágosítást, mert 1913. szeptember 9-ike és 13-ika között *Hágában nemzetközi lakásügyi kongresszus* lesz, melyen Magyarország lakásügyeinek fejlődéséről teljes képet akarnak nyújtani. Ennek azonban nemcsak a hágai kongresszus szempontjából, hanem a hazai városok érdekében is, különösen jövődől lakáspolitikájuk fejlesztése szempontjából, igen nagy jelentősége van. A beküldött adatokat a főváros szociálpolitikai ügyosztálya rendszeresen fel fogja dolgozni és megfelelő formában a magyar városoknak is rendelkezésére bocsátja.

A polgármester úgy intézkedett, hogy a rendőrség és az adóhivatal közösen végzik el ezt a nagyjelentőségű szociális munkát és *Bittner* Róbert rendőrfogalmazó, valamint *Tursi* János számvevő ma terjesztették be *Green* Nándor főkapitánynak, ki azt jóváhagyólag elfogadta. A városok országos kongresszusának kérdőívére adott feleletekben Arad város lakásügye a következőkben jelentkezik:

Aradon 1910 óta minden esztendőben négyszer történik a lakásfelvétel. Minden új építkezést a fél köteles bejelenteni és ezt a hatóság felülvizsgálja és a használati engedély megadása után foglalhatja csak el a lakó a lakosztályokat.

Az említett esztendő óta az adóhivatal kimutatása szerint 1910-ben 822, 1911-ben 1087, 1912-ben 498 új lakás keletkezett és így a lakás-termelés kielégítőnek mondható, mert éppen a kislakások építése terén történt figyelemreméltó haladás.

A hatóság azt feleli a hágai kongresszusnak, hogy Arad város lakáviszonyai *kedvezőbbre fordultak*, mert csak kétszobás lakásban van hiány. Érdekes és a köztudattal ellenkező az a hivatalos

megállapítás, hogy Aradon csak 60—80 üres lakás van, ami az összes létező lakások ötödét százezerének felel meg, mert a közönség körében az a hit él, hogy a gazdasági viszonyok folytán éppen a kislakások közül igen sok maradt lakó nélkül. Nagyon optimisztikusnak kell mondanunk a hivatalos adatgyűjtésnek a lakások árára vonatkozó megállapítását, mert eszerint a belvárosban egyszobás lakás 240, kétszobás 400, háromszobás 800, négyszobás 1200, illetve 1800 koronáért kapható. A külvárosok lakbéréért egy szobás lakásnál 60—120, két szobás lakásnál 120—240, három szobás lakásnál 240—400 koronában állapítja meg. Azt hisszük, hogy a gyakorlat és a valóság ennek ellentmond és ugyancsak nem hejtálló az a megállapítás sem, hogy 1910. óta a lakásbérék körülbelül csak tíz százalékkal emelkedtek. Arra a kérdésre, vajon fokozódott-e a lakászaufaltság Aradon s körülbelül mily számban vannak zeult lakások és hogy hány személyt számítanak egy lakásrésze, nem kaptunk részletes választ, hanem azt állapította meg a hatóság, hogy lakászaufaltság nincsen.

Rendkívül elszomorító és talán kevésbé ismert tényre méltat rá a fontos adatgyűjtés, amikor azt jelenti, hogy Aradon a régebbi házak földszintjei többé-kevésbé nedvesek és annál meglepőbb, hogy elismeri, miszerint sűrűn lakott és sűrűn beépített részek vannak Aradon, de ezeket egészségesnek találja. Aradon nincs hajléktalan és ha a gyakori rendőri razziaik alkalmával teljesen lerongyolódott és utcára vetett alakok kerülnek a hatóság kezére, ezekről azt állapították meg, hogy kivétel nélkül idegenek, mert az aradiak szállást nyernek a városi szegényházban.

A lakásreform mozgalmából is kivette Arad a maga részét és a kedvezőtlen lakáviszonyok megjavítása érdekében maga a hatóság tartotta szükségesnek azt, hogy új építkezési szabályrendelet készüljön, melynek az lett volna a célja, hogy az építkezést megkönnyítse. Mint ismeretes, ez az új építési szabályrendelet tulszigoru elvek alapján létesült és annyira nem vált be, hogy annak revízióját el kellett rendelni s ez most van folyamatban. A hatósági adatgyűjtésből hiányzik a mezőgazdasági munkások és az ipari munkásházak létesítésére megindult törvényhatósági akció részletezése.

Az építészeti szabályrendelet egészséges ha-

zetes tépelődés, vagy rákészlődés nélkül jöttem legyen ide, volt elég időm vizsgálni és vizsgálni önmagamot, míg végre rászántam magamat arra, hogy kopogjak az ön ajtaján. Hogy ön megértse és teljesen meggyőződjék az én igazságomról, elsőbbsen is meg kell határoznom önnek az élet és halál fogalmát.

— Oh uram, — szolt az igazgató — ezeket én ismerem a biológiai tankönyvekből!

— Tankönyvekből legfeljebb hibás nézeteket szedhet ön magába, mert azok a könyvek csak egy egy egyének sajátos felfogásai, de nem az igazság hirharsonái.

— Ugy! — szolt az igazgató — akkor megint tanultam valamit és minthogy tanulni, bevallom, szeretek, ezért legyen szives mondja el, ha nem is az egész tantételét, de a halálra vonatkozó részt.

— E szerint most már bevallja, hogy érdekli az, hogy miért vagyok én halott!

— Ugy van!

— Nos, uram — szolt az idegen — ezt igen egyszerűen bebizonyíthatom önnek! Ugye bár az élethez, ahhoz, hogy egy ember az élők közé számíttassék, elsősorban szükséges, hogy ennek az egyéneknek lelke legyen még ha összetört állapotban is, mint az örültek; mert lélek nélkül, azt hiszem, ezt elismeri, nincsen élet. Az élet a lélekkel kezdődik és azzal végződik is.

— Jó — szolt az igazgató — ezt elfogadom. De uram, önnek van lelke!

— Csak volt uram!

— De ugyan, hát hová lett?

— Meghalt!

— De kérem — tiltakozott az igazgató.

— Meghalt — ismételte az idegen. — És azt többé senki fel nem támasztja és ami itt visszamaradt, az csak egy üres testbura, amely megérdemli, hogy tüzre vessék.

— Eh, ez fantazmagória — szolt ellen az igazgató.

— De uram, hogy mondhat ilyet, vitakozott az idegen. Hát lehet az fantazmagória, amit érzünk, az amit átszenvedünk, amely tönkretesz és elpusztítja a lelkünket, úgy, hogy mint egy romhalmaz, úgy maradunk vissza utána?

— Uram — olyan dolog nincs a földön, ami egy emberen ily változást idézhetne elő; az csak egy földöntuli erő lehetne, ilyen pedig nem tanýázik itten.

— Ezt eltalálta, uram, nem földi erő az, de egy földöntuli hatalom, amely ily borzasztón összetörri, megörli és halottá teszi az embert. Egy nálnknál százszor és ezerszer erősebb erő, amely minden más erőt leigáz, félredob, hogy ő ural kodhassék fölöttünk, vagy ő öljön meg bennünket.

— Jó, jó — szolt az igazgató — de ezek után most már mondja meg azt is, hogy mi az a rendkívüli erő!

— Ön keresi, ön nem tudja, hát nem érzi, hogy ez nem lehet más, mint a szerelem! Az igaz, mély, a rettenetes, az egész lényünkre ki ható, egész lelkünket át és átjáró és minket át alakító szerelem, amely felemel, lerombol, bol-

dogságban az égig emel, kárhózatában a halálba taszít bennünket. Hát van e a világon nagyobb erő, titokzatosabb érzés, csodásabb hatalom, mint ez, amely milliárd változatban vibrál előttünk, hogy elsodorva bennünket, vagy a legmegérdemeltebb boldogságra dobjon fel forogtagáról, vagy összetörjön bennünket. Kinek kinja az, mely kénköves lángokkal égeti ki az ember belsejét, hogy felperzselve abban mindent, ne maradjon ott vissza semmi és egész lényünkben ami visszamarad, az ne legyen más, mint egy üres lélek nélküli testanyag, mely nem való semmire, csak arra, mint a rossz venyige, arra, hogy elégettessék.

Ó borzasztóan rettenetesek ezek a szavak, uram, most is, mikor felidézem őket, de halott lelkem ezekben bucsuzik az élettől, mikor ön elébe térdel, hogy arra kérjem önt, hogy égetesse el testemet. Nincs nekem már mit keresni ezen a földön, elégett a lelkem és nem akarom, hogy füres testburám itt vánszorogjon tovább az emberek között, hadd égjén ez el, úgy, ahogy lelkem elégett, a lelkem, amely csupa tűz volt és végre is kiégett. Tűzben égett a lelkem — tűzben égjén el a testem!

Az idegen elhallgatott és szomorú szemmel nézte az igazgatót, aki így felelt neki:

— Csalóka tükör az élet, néha a halál dermesztő alakját látjuk felbukkanni magunk előtt és azt hisszük, az jön, pedig csak életünknek egy új fordulata közeleg felénk. Ön is így van uram, menjen ezért és kezdjen új életet, én önt meg nem égetem semmi szin alatt!

nem választható s ezen meggyőződés szerint eszelesek. A nemzeti eszme az, hogy a magyar nemzet teljes és ne csonka nemzeti életet éljen, ez politikai vezérszavom, életcélom marad, amíg bennem öntudat él. Bármit fog tehát ezennel is ezzel ellenkező tudóitás napvilágot látni, a jóhiszemű közönség tudni fogja, hogy ez csak tévedésen, vagy ferdítésen alapszik.

Vizsgálat a kisjenői járásban.

(Szabálytalanság az árwapénzek körül.)

— Levél a szerkesztőhöz. —

E címezzel az Aradi Közlöny január 26-iki számában cikk jelent meg, amelyre vonatkozóan a következő sorokat kaptuk:

E hó 20-án Szapáryliget községében váratlan rovacsolásra megjelentek Aradról Bodroghi Imre megyei árvaszéki ülnök, Darányi János megyei aljegyző, tb. főszolgabíró és Esterházy Kálmán báró számvevő. Bodroghi árvaszéki ülnök a rovacsolás megkezdése előtt átadott a községi bírónak egy papírszeletet, amelyen azon szapáryligeti lakosok voltak feljegyezve, akik kiskoruk ingatlansait eladták, vagy bizonyos összegeket kellett nekik a gyámpénztárba befizetni. Egy nagy csapat aktát és egy hosszú jegyzetet hozott magával s úgy látszik, még Aradon írta ki a berendelőket. Ezután tüzetesen átvizsgálta minden árvaügyet és darabot.

Amidőn a berendelt felek bejöttek a községhez, — a tanácssteremben lévő bírót és pénztárnokot kiküldötte onnét és előbb „négy szemközti” beszélt az emberekkel. Azután halgatta csak ki azokat a tb. főszolgabíró ur előtt jegyzőkönyvileg. A hosszas nyomozás után meg lett állapítva hivatalosan, hogy 1911. évben egy, — 1912. évben egy ügyben jártam el ingók elárverésénél hivatalos kiküldött minőségben. A befolyt összegekről a legpontosabban elszámoltam, amit hiteles okmányok bizonyítanak. Hogy mindössze ebben a két ügyben az árvaszék által adott utasítás folytán követett eljárás mennyi időt igényelt, azt a beküldött hiteles okmányok, számadások és iratok bizonyítják. De legjobban maguk a felek tanúsítják.

Lehet, sőt nagyon valószínűnek tartom, hogy Bodroghi ur a simonyifalvai esethől kifolyólag Szapáryligeten is hiányt remélt csinálni, de ez — amint hivatalosan beigazolódt, nem sikerült.

Aki engemet, magánéletemet és anyagi viszonyaimat ismeri nagyon jól tudja, hogy senkinek a fillérijét sem szoktam jogtalanul magammal tartani, vagy használni, mert ilyenekre soha szükségem nem is lehetett. Takarékoságomról, józan életmódomról mindenki ismer és azt is tudja mindenki, hogy egy kis vagyonom is van, adósságom pedig egyáltalában nincs.

Igazán szomorú és bizony sürgősen megjavítandó lenne azon körülmény, hogy vádolják az olyan embereket, akik arra okot nem szolgáltatnak.

Az itteni ügyeket a legnagyobb rosszakarattal sem lehet a simonyifalvai ügyekkel összehasonlítani; egyetlen ember panasza nem jelentkezett a vizsgáló tisztviselő előtt; földet vételében, vagy árvaügyekben nekem pénz soha senki sem adott át és nem vettem át; itt egy fillér árwapénz és akta soha el nem tűnt. Árvaügyekből kifolyólag összeköttetésben soha senkivel sem állottam. Mindezeknél fogva a legnagyobb lélekkel és öntudattal várom a hírlapból tudomásomra jutott s kilátásba helyezett fegyelmet megelőző vizsgálatot, aminek igen örülök, legalább alkalmas és módos nyílik, önmagam teljes tisztázására. Szapáryliget, 1913. január hó 27-én. Lippe József Szapáryliget község segédjegyzője.

VÁROS ÉS MEGYE.

Versenyárgyalás a városnál. Ma járt le a városi vegyvizsgáló állomásnál szükséges vegyi szerek szállítására kiírt árlejtés határideje. Két ajánlat érkezett be. Török Andor és Társa edényekkel 1517 koronáért, edények nélkül pedig 1249 koronáért hajlandó szállítani az előírt vegyszereket. A másik ajánlattevő, Vojtek és Weisz, edényekkel együtt, a fuvar és a vándorok visszatérítése mellett 1274 koronáért vállalkozik a szállításra. A vegyvizsgáló állomás kézikönyveinek szállítására kurt árlejtésre szintén két ajánlat érkezett be. Weisz Leó 866 koronás s Kerpel Izó 872 koronás ajánlatot tett. Mindketten bekötve szállítják a könyveket. Mind a négy ajánlatot a tanács kiadta a kultúrátanácsnoknak és vegyvizsgáló-nak és vegyész mérnöknek javaslatával céljából.

Románia Törökország ellen.

(A román bolgár megegyezés titka. — Késik a török válasza.)

Saját tudósítónktól.

Bécs, január 28.

Jól értesült körökben biztos tudomást szereztek arról, hogy Románia hajlandó Bulgáriát bizonyos feltételek mellett a törökök ellen támogatni, ami nagy meglepetést keltett annál is inkább, miután Románia eddig híven kitartott az osztrák-magyar monarchia és a harmas szövetség politikája mellett és ez a frontváltás újabb komplikációra adott okot.

Bukarest: Danev és Misu még ezen a héten vagy egyezsége jutnak, vagy pedig kölcsönös javaslatokat írásba fogják foglalni. A további döntés a két kormánytól fog függni.

Bukarest: Kalinkov bolgár követ egy újságnak kijelentette, hogy Danev most naponként tárgyal Misuval. A tárgyalás már annyira előrehaladt, hogy befejezése öt-hat nap múlva várható s mindenestre ki fogja elégiteni úgy Bulgáriát, mint Romániát.

— Csak azt nem értem, folytatta a követ, hogy épen most, amikor a tárgyalás oly kedvezően folyik, miért oly türelmetlen a román közvélemény?

Arra a kérdésre, vajon nem tartja-e lehetőségesnek a bolgár-roman háborút, Kalinkov ezt felelte:

— Meg vagyok róla győződve, hogy nem lesz háború. Ugy a román, mint a bolgár politikusok elég jó hazafiak, hogy megértsék, hogy a lehető legjobb viszony mind a két országnak érdekében van.

Bukarest: Solomonsohn bankár, a berlini Diszkontó-társaság igazgatója, aki tegnap ideérkezett, több román államférfival tárgyalt a százötven millió kölcsön dolgában. Azt hiszik, hogy a kölcsön szerződést már egy két nap múlva megkötik. A kölcsön legnagyobb részét Románia katonai célra fogja fordítani.

Bukarest: Néhány nap óta számos gazdag bojár nagy összeget adományozott a hadsereg számára. A moldvai nagybirtokosok kihirdették a parasztoknak, hogy abban az esetben, ha Bulgáriával háborúba kerülne a sor, a háborúba menő katonák családjáról gondoskodni fognak.

A forradalmi Törökország.

Konstantinápoly: Makacsul tartja magát az a hír, hogy a csatadzsai török seregben az új-törökök hívei és Nazim basa volt hadügyminiszter hívei között komoly viszályok törtek ki. Állítólag véres összeütközés is volt a csapatok között. E hírek hiteles megerősítést nem nyertek. Talaat bég ma reggel Csataldzsába ment.

Berlin: A Lokalanzeigernek konstantinápolyi tudósítója megcáfolja azt a hírt, mintha a csatadzsai táborban az ifjú törökökhöz szító katonák és Nazim pasa csapatai között véres összeütközés lett volna.

Páris: Konstantinápolyból jelentik a mai esti lapoknak, hogy az a hír, hogy Abuk pasa a negyedik hadtest élén Csataldzsától a főváros ellen készül, meghosszúlandó Nezzim pasa halálát, valószínűleg igaz. A kormány is ilyen jelentést kapott Csataldzsából.

Konstantinápoly: Kiamil pasa volt nagyvezír tegnap jobboldali szélhűtés érte. Kiamil pasa állapotára aggrasztó.

Pétervárról jelentik: Szenzációt keltett itteni körökben, hogy Goltz pasa, aki a török hadsereget újjá szervezte, néhány nappal ezelőtt Konstantinápolyba érkezett és résztvett a legutóbbi napokban

a haditanácson, valamint a haditervek kidolgozásában.

Drinápolyt nem engedik.

Konstantinápoly: Talaat bég tegnap egy újságnak a következőket jelentette ki:

— A drinápolyi vilajetról és a szigetekről soha sem fogunk lemondani. Ebben a szilárd elhatározásunkban csak az rendíthető meg bennünket, ha Csataldzsza és Drinápoly előtt csatában nyolcvanezer embert vesztenénk el. Válaszjegyzékünk is ugyanily értelmű lesz.

Szofia: Egy bolgár államférfi kijelentette, hogy a bolgár kormány határozottan el van tökévelve, hogy Drinápoly dolgában nem vár tovább a porta válaszára. Ha a török kormány nem jelenti ki a legrövidebb idő alatt, hogy Drinápolyt átadja, akkor a háború folytatása elkerülhetetlen. Elkerülhető csak úgy volna, ha Konstantinápolyban ellenforradalom eszöppörne az új török kormányt és Krimilt visszahelyezné a nagyvezíri székbe, vagy ha a nagyatalmak energikusan közbe lépnének, amire azonban számítani nem lehet.

Mégis béke?

Pétervár: A külügyminisztériumban azt mondják, hogy noha a porta válasza minden valószínűség szerint tagadó lesz Drinápoly kérdésében, nincs ok különösebb aggodalomra. Az új török kormány a legrövidebb idő alatt meg fog győződni arról, hogy a török birodalom pénzügyi viszonyai lehetetlenné teszik a hadjárat folytatását és sikerülni fog megkötöni a békét.

Berlin: A külügyminisztériumban azt hiszik, hogy néhány nap még eltelik, míg a porta megadja a választ a nagyatalmak jegyzékére. Ez a határozás meg majdaem kívánatos, mert reményt enged arra, hogyha a kedélyek lecsillapulnak Konstantinápolyban, a válasz enyhébb hangú lesz és alkalmat fog nyújtani a londoni béketárgyalások folytatására.

A nyomorgó Szerbia.

Belgrád: A király ma aláírta azt az utasítást, amely szerint a főparancsnok indítványára számos tisztet soron kívül előléptetett, közöttük Sándor trónörökös ezredese és legfőbb fiaát Pal herceget hadnaggyá.

Belgrád: A háborús események következtében Szerbiában rendkívül nagy a hiányosság s ennek nyomán a fővárosban alig lehet kenyéret kapni. Az ifjú-török államcsíny óta, mióta a háborús kilátások ismét megerősödtek, a belgrádi pékek oly hihetetlen módon felemelték a kenyérrájakat, hogy a lakosság körében valóságos forrongás tört ki. Belgrád népe a városparancsnokhoz fordult segítségért, mire az új árszabályt adott ki. A pékek erre küldöttséget menesztettek a városparancsnokhoz s kijelentették, hogy csak abban az esetben fogadják el a megszabott árakat, ha a kenyerek súlyát megfelelően csökkenthetik. Ha ezt a városparancsnok nem engedik meg nekik, mindannyian sztrájkba lépnek. A pékek válasza nagy izgalmat keltett a városban s a pékboltokat katonaság szállta meg, mert félnek attól, hogy a nép megátadja és kifosztja őket. Ezen kívül egy új betegség is lépett fel Belgrádban. A Kalimegdánban elhelyezett hadifoglyok hozták magukkal. Az új betegséget az orvosok nem ismerik s egyelőre Febris recurrensnak nevezték el a veszedelmesen ragályos kórt, melyet salvarsannal próbálnak gyógyítani, egyelőre azonban minden eredmény nélkül.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az aradi turista egyesület választmányja 1913. évi január hó 31-én pénteken délután 4 órakor, a vármegyeházán, a vármegyei főjegyző hivatalos helyiségében választmányi ülést tart

Az aradi kártyakirály.

— Akiket a hazárdjáték tett tönkre. —

Néhány nappal ezelőtt nagy szenzációként jelentették az aradi lapok, hogy Montia György aradkövi (kuvini) községi jegyzőt *Dálnoki Nagy Lajos*, Aradmegye alispánja felfüggesztette állásától, mert hétezer korona hiányt fedeztek fel a községi pénztárban. Ezt a hétezer korona hivatalos pénzt és még néhány ezer koronát, amelyet magánosoktól vett fel Montia György, kártyaszobákban szórta el a különben szimpatikus és lejtőre siklott községi jegyző. Különösen Aradon keltett nagy feltűnést a jegyző felfüggesztése, ha bár Aradon már szinte várták Montia György súlyos botlását. Az aradkövi községi jegyző ugyanis sűrűn bejárt Aradra és falkereste azokat a kártyaszobákat, amelyekben az izgalomtól szinte félőrülten lesik megtévedt emberek a szerencse fordulását. Ő is beleszédődött abba az áradatba, amely egzisztenciákat éget el, amely a férjet elragadja feleségétől s a kenyérkeresőt családjától. Montia nem első áldozata az Aradon tomboló kártyaszenevedélynek. Legutóbb Geigner Lajos életével fizette meg, hogy nem tudott kiszabadulni a hazárdjátékosok delejes büvköréből. Hirtelenében nem jut eszünkbe több név azok között, akik ellopálatlan vonzalommal tapadtak az aradi kártyaszobák asztalaihoz.

A zöldasztaloknak királya *Wesselovszky János*, az aradi állami tanfelügyelőség segédtanfelügyelője. Aradon mindig kártyáztak az emberek, talán nagyobb mértékben, mint más vidéki városokban, azonban ez a szenevedély nem törtetett elő olyan romboló erővel addig, amíg *Wesselovszky János* át nem vette a vezérletet az aradi kártyaszobák szomorú hadserege fölött. Lehetetlen tovább elhagyni ezt a kínos szenzációját az aradi éjszakai életnek. Nem szívesen okozunk kellemetlenséget senkinek. Azonban egész sereg aradi családot kell felszabadítanunk attól a nyomorúságtól, attól az állandó bizonytalanságtól, amelybe azóta jutottak, amióta *Wesselovszky János* központjává vált az aradi nagyobb stílusú hazárdjátékosoknak. Meg kell írni végre, hogy a város és a vármegye kulturéletének, istolaügyének ellenőrző, felügyelő fórumában olyan tisztviselő is tartózkodik, aki éjszakáit a kártyaszobák fojtó levegőjében és erkölcsöt nem nemesítő társaságaiban tölti el. De nemcsak az éjszakák találják a kártyaszobákban az aradi segédtanfelügyelőt. Néhány nappal ezelőtt például csaknem huszonegy óráig tartó partiban vett részt *Wesselovszky János*. Hogyan teljesítheti hivatali kötelességét olyan férfi, aki délutántól hajnalig, vagy reggeltől alkonyatig a makaópartik bankárjaként szerepel? Hogyan várjunk erkölcsös életet, önfeláldozó munkát egy-egy kis fizetésű tanítótól, ha az látja, hogy a tanfelügyelőség egyik főtisztviselője, az ő hivatalbeli fölöttése a kártyaszobákban munka nélkül harácsol össze ezeket, míg ő napi nyolc-tíz órai idegroncsoló munka árán alig tud annyit megkeresni, hogy nagy családját eltartassa? Micsoda erkölcsromboló hatása van a tisztviselői karban az olyan állandó életmódnak, amelynek az a főfeladata, hogy szánalmas emberek nehezen szerzett pénzét makaóban magához ragadja? Hogyan kívánhatunk lemondást a kis tisztviselőtől, a nyomorgó tanítótól, amikor az tudja, hogy az állami tanfelügyelőség egyik főhivatalnoká naponként százakat költ önmagára és 3800 korona fizetéséből? Lehetetlen tovább tűrni közéletünknek ezt a szomorú botrányát és a hivatali kötelességek gátat kell vetni, még mielőtt a kártyában elpusztult családok véres hulláiból torlaszok nem emelkednek a kártyaszobák ajtajai

elő. Sietni kell, mert ez a szánalmas szituáció nincs messze. Sietni kell, mert Arad hamarosan az erdélyi és alföldi kártyások központjává válik és nemcsak aradi, hanem a környékbeli családok is átkozni fogják azt a várost, amely nyomorba döntötte az özvegyeket és árvákat.

Drága életmód.

Wesselovszky János aradi segédtanfelügyelő körülbelül öt évvel ezelőtt került Aradra a vármegye közoktatásügyi hatóságának központjába tölteni minőségben, de csakhamar segédtanfelügyelővé nevezte ki a kultuszminiszter. Kántortanító volt annak előtte Tornyán. A tanfelügyelőségi töltnök tanítói állásnak megfelelő fizetést húz és ma, mint a XI. fizetési osztályba besorolt állami tisztviselő, mindössze háromezer hétézszáz koronát vesz fel évente az állampénztártól lakbérrel együtt. Teljesen beavatottak, de mindazok, akik vele a nap folyamán igen sokszor valamely kávéházban találkozhatnak és életmódját közvetlen közelből figyelhetik, költségeinek szemtanúi lehetnek, azt vélik, hogy az utóbbi két esztendő alatt a segédtanfelügyelő uri háztartásán kívül havonta legalább háromezer koronát költ saját szükségleteinek, uri-passzióinak fedezésére. Szereti a társaságot, szereti a nyilvánosságot és mindennél jobban gyűlöli az egyedülletet. Társaságban ebédel, társaságban vacsorázik, de inkább, ami természetes is, társaságban mulat. Volt idő, amikor estéről estére franciaparagós vacsorákkal kezdődött és cigányzenés pezsgőzéssel folytatódott a mulatság. A pezsgő is drága, a cigány is drága és ezek a passziók mérhetetlen összegeket emésztettek fel, mert készpénzzel kell fizetni és nem lehet a fizetőképért azzal vigasztalni, mikor egy-egy átmulatott éjszaka után három-négy száz koronás számlát prezentálja, hogy „majd elsején, ha segédtanfelügyelői fizetésemet elveszem”.

Ezeket a passziókat természetesen nem fedezi a hivatali fizetés. A kártyából azonban bőven telnek a nagyuri költségek. A makaó, a ferbli és a bakk busás jövedelmet hajtott és míg más kis tisztviselőnek alig jutott egy pár virstlire, addig ő pezsgős vacsorákat fogyasztott.

A karrier.

Wesselovszky kártyás karrierje ezelőtt mintegy három évvel kezdődött az aradi Központi kávéházban, ahol annak idején kishivatalnokokból, jogászokból, kiskereskedőkből és egyéb vékonypénzű legényekből álló szerény társaság szokott makaózni már délután öt órakor, alighogy vége volt az irodákban a hivatalos óráknak. A segédtanfelügyelőben már ekkor is lüktetett az előkelő élés vágya s sikerült is neki bejutni ebbe a társaságba. Nagyon rövid idő alatt összenyert itt ötezer koronát és ezzel a játék a Központban egyszer s mindenkorra megszűnt, mert az egész társaság, amint kártyanyelven mondani szokták, igen rövid idő alatt „leégett” és a segédtanfelügyelő zsebébe vándorolt, akit ez a tekintélyes összeg szemmel láthatóan talpra állított és megnövesztett. Megnőtt az önbizalma, az önérzete, kifogástalan szakett feszült acélos testén, a legújabb divat szerint öltözködött s így külsőleg is átváltozva áttette működésének színterét a Hungária kávéházba. Itt abban az időben közismert aradi szentriktől és huszártisztokból álló társaság makaózott. A jól vasalt cilinderes aranyvikkeres tanfelügyelő itt is utat talált a disztíngvált társaság szívéhez és alig néhány heti szereplés után *negyven ezer koronát nyert össze*, miáltal a parti csendes végkimerülésben kimulott.

A nyert pénz rendkívül gyorsan előkelő állásrökhöz is juttatta és mint jó emberismerő, szükségének tartotta, hogy eme szerény vagyonát dus kincsek gyanánt ismerjék szerte a városban. Soha sem cáfolta meg, ha a hiuságát ismerők valósággal az elragadtatás hangján szólottak páratlan szerencséről és gyöngéd célzást téve a maguk polgári szegénységére, önzellen örömeiknek adtak kifejezést afelett, hogy a tanfelügyelő ur hiváló képességei következtében ilyen rövid idő alatt lett száz-százötvenezer korona ura.

Ez a pszichológiai alap arra volt jó, hogy innen magasabbra törő vágyait érhesse el. Csakhamar a magasból is feléje mosolygott a szerencse, mert bejutott az ígéret földjére: felvették az aradi Lloyd társulat tagjai közé. Csak rövid fél esztendőig vita itt nagy és izgalmas csatáit és több mint száz ezer korona nyereséggel zsebében fordított hátat ennek az előkelő klubnak. Meg kell jegyezni, hogy a klubban nem marasztalták.

Új terep után kellett néznie s eme kutatásai közben olykor olykor feltekintett egy-egy barátságos vizitre a Városi kávéház emeleti kártyaszobájába.

Egy egy látogatása minden esetben két-három ezer koronát jövedelmezett, ami nem is olyan megvetendő összeg, ha tekintetbe vesszük, hogy mintegy nyolc-tíz ezer levezítelt. A sűrű látogatások eredményeként a Városban is megszűnt egyelőre a játék. Rövid stagnálás után a tanfelügyelő ur édeskés hívására a jámbor áldozatok kezdtek átjárogatni a Fehér Kereszt „gyémánt-termébe,” ami néhány hét alatt szintén meghozta neki a maga negyven-ötvenezer koronáját. Ezután hosszabb szünet állott be. Városszerte ugyanis kipattant egy-egy általa okozott kártya-tragédia. Néhány hónappal ezelőtt *Urbán Irán* báró főispántól komoly intelmet kapott, hogy szüntesse be „működését.” *Wesselovszky* megjelent a főispán hivatalában és ünnepélyes komolysággal jelentette ki:

— Méltóságos uram, elhunyt feleségem emlékére fogadom, hogy felhagyok a játékkal. Visszavonultam, csendesen fogok élni és nem lesz rám panasz.

Rövid ideig meg is maradt elhatározása mellett, mert időközben már épült az új Vadászúrt kávéház. Ő pedig már előzőleg is több ízben közös kasszára do'gozott egyik ismert aradi szállótulajdonossal és a vele való összeköttetést a Vadászúrtban akarta folytatni. Amióta a Vadászúrt megnyílt, rendkívül nagy összegeket nyert a segédtanfelügyelő ur a szóban levő szállótulajdonossal való mutyizása alkalmával.

Akik letörték.

A folytonos kártyázás egész sereg egzisztenciát tett tönkre Aradon. A tanfelügyelővel folytatott játék annyi egyént pusztított el, hogy egész új klubot, — *letörték klubját* — lehetne megalapítani Aradon. Nem beszélve azokról a teljesen jelentéktelen kis egzisztenciáknak egész légiójáról, a kik mint ugynevezett „prosziter” ek veszítették el vele szemben hétről hétre és hónapról hónapra mindennapi kenyérrelalójukat, házbérre és a gyermekek ruházatára összekuporgatott koronáikat, — csak a nagyobb veszteséget szenvedők közül ragadunk ki néhányat. A nevüket kiméletből nem írjuk meg, de aki az aradi viszonyokat ismeri, ugys tudja: kik ők. A Központban, mint már jeleztek, kisebb jövedelmű, legfőlebb négy-öt száz koronával rendelkező hivatalnokokat és egyéb lateiner embereket tört le. A Hungáriában már nagyobb differenciák is akadtak.

Egy előkelő vármegyei főtisztviselő több mint tízezer koronát veszített nála.

*Huszártisztok,
magánhivatalnokok,
üggyédek,*

HIREK.

Harcra készülnek a szüffrazsettek.

— A visszavont angol választói javaslat. —
Távirati tudósítás.

London, január 28.

A reggeli lapok jelentették, hogy mivel az angol kabinet a nők szavazati joga dolgában nem tudott megegyezésre jutni, a kormány elhatározta, hogy az egész választói javaslatot eljéti. Asquith miniszterelnök az alsóház tegnapi ülésén jelentette be a kormány ez elhatározását. A törvényjavaslat formális visszavonása előtt többen szólaltak föl, köztük Keir Hardie, aki ezt jelentette ki:

— A kormány döntése a választójog kérdésében sok ezer embert csalódással fog elöltetni. Asquith és Lloyd George nyilatkozatai megrendítették bizalmát a kormány becsületes szándékaiban. Azt hiszi, hogy a most adott ígérettel a kormány inkább a női választójognak a házon kívüli híveit akarja felrevezetni és így nyilatkozatát nem is lehet komolyan venni.

A szüffrazsettek módfelett fel vannak háborodva a választójogi javaslat visszavonása miatt. Üléseket tartottak és hevesen fenyegetőznek, hogy a legelkeseredettebb harcot veszik fel a kormány és a férfiak uralma ellen. Fenyegetésüket már be is váltották, annak első eredménye az lett, hogy kétötöt közülük letartóztattak az alsóház üléstermék előszobájában. Abban a pillanatban fogták el itt miss Sylvia Pankhurstot, amint egy zsebkezdőbe görgyölt kével éppen merényletet akart elkövetni Valentine és Holles képviselők arcképe ellen. Miss Pankhurst elfogatásakor azt kiáltozta az utcán a szüffrazsettek csoportja felé:

— Romboljatok, amit csak tudtok. Okozzatok mérhetetlen kárt, csak az emberéletet kíméljétek!

A szüffrazsettek többi vezetői kevésbé humánusak és azt javasolták, hogy ezentul vitriollal és bombával dolgozzanak. Ezt a tanácsot adta miss Descard, akit a rendőrök hosszas küzdelem után tudtak csak behurcolni a legközelebbi őrszobába. A szüffrazsettek azt követelik, hogy Edward Grey és Lloyd Georges miniszterek mondjanak le, mert becsapták a nőket. A szüffrazsettek egy másik vezetője Miss Boyle egy ülésen azzal fenyegetőzött, hogy egész Londont örökös félelemben fogják tartani, ha nem kapják meg a szavazati jogot.

— Rainer főherceg végrendelete. Bécsből jelentik: Rainer főherceg végrendeletéről eddig csak annyi jutott nyilvánosságra, hogy fogadott leányán Rainéria főhercegnőn kívül Lipót Szalvátor és Ferenc Szalvátor főhercegek fogják örökölni vagyonát, még pedig nagyobb részét Lipót Szalvátor.

— Az aradi vértanu leányának halála. Budapestről táviratozzák nekünk: Leiningen-Westerburg Liza grófnő, Leiningen-Westerburg Károly grófnak, a magyar szabadságharc dicső vértanujának leánya ma meghalt. Leiningen-Westerburg Károly gróf tudvalevőleg igen előkelő porosz főnemesi családból származott, amely az angol dinasztiaival is rokonságot tart fenn. A vértanu Ausztriában nevelkedett, s mint osztrák katonatiszt került Magyarországra és itt egy magyar nőt, (Sissany Elizát), vett el feleségül. Házassága révén több előkelő magyar családdal, többek között báró Urbánékkal lépett rokonságba. Később a magyar honosságot is elnyerte, s a szabadságharcnak egyik leghősiesebb, legönfeladózóbb harcosa volt. Az elhunyt Leiningen-Westerburg grófnő a vértanu legidősebb leánya volt. Az elhunytat kedden délután három órakor szentelték be a Kmetty-utca 20. számú gyászházban s azután Tiszte szállították, ahol holnap délután helyezzék örök nyugalomra.

— A parlamenti őrség szervezése. Budapestről jelentik: Mint a Pester Lloyd értesül, a parlamenti őrség felállítására vonatkozó előmunkálatok befejeződtek. Ugy a szervezeti szabályzat, mint a szolgálati rend teljesen elkészült és azt a legközelebbi napokban közölni fogják. A parlamenti őrség szigorú katonai fegyelem alatt fog állani, azonban közvetlenül a képviselőház elnökének van alávetve. A törvényjavaslat szerint hatvan emberből fog állani a gárda és pedig három tisztből, hat altisztből és 48 gárdistából. A parancsnok egy ezredes, vagy egy őrnagy, a három tiszt lehetőleg főhadnagy, vagy százados. A tisztek állandóan megmaradhatnak az őrség szolgálatában, a gárdisták legfeljebb hat évig. A jelentkezők lehetnek a közös hadsereg, vagy a tengerészet, vagy a honvédség tagjai, de mindjárt az őrségbe való átlépésük után becsúsznak a honvédségbe. Megkiváncsítják továbbá, hogy magyar állampolgárok legyenek és magyarul beszélni tudjanak. Egyelőre, míg külön kaszárnyát építenek számukra, a képviselőházban fognak lakni. A tisztek szolgálatban gyalogsági kardot, a gárdisták rövidebb szolgálati kardot, azonkívül a gárdisták ismétlőpisztolyt hordanak. Szolgálaton kívül a gárdisták is gyalogsági kardot viselnek. Szükség esetén a parlamenti őrséget a képviselőházon kívül is igénybe lehet venni, valamint zártülésen is résztvehetnek. A pályázatot már a legközelebbi napokban ki fogják írni február 15-i lejáratáig, így a jövő hónap folyamán az őrség már teljesen szervezve lesz.

— A tartalékosok szabadságolása. Bécsből jelentik: Georgi Landwehr miniszter ma a képviselőházban több képviselő kérésére azt felelte, hogy az egyes ezredparancsnokok saját belátásuk szerint szabadságot adhatnak a harcsony előtti behívott tartalékosok öt százalékát. Elsősorban azok részesítendők ebben a kedvezményben, akiket illetőségi hatóságuk ajánl. A közöminisztérium rendeletet küld a csapatparancsnokoknak, hogy a családapákat, akiknek hozzátartozói igazolják, hogy fenntartójuk kezemunkája nélkül megélni nem tudnak, az 1912. évi korosztálybeliek kivételével szabadságra bocsáthatják. A tartalékos évi járulékok csak olyan mértékben tartandók vissza, amennyire a legénység kiképzése szempontjából feltétlenül szükség van rájuk, de semmi esetre sem többet, mint alosztályonként egy tartalékos tiszttel, vagy tartalékos zászlóssal.

— Kitüntetett kórházigazgató. A király dr. Dóza Lajosnak, Csanádvarmegyei kórházi igazgató főorvosnak, sikeres működése elismerésül, a királyi tanácsosi címet díjmentesen adományozta.

— Eljegyzés. Krausz Lipót, a Kell Manó cég baltája eljegyezte Sándor Lenkét, özv. Sándor Jakabné leányát. (Minden külön értesítés helyett.)

— Halálozás. Ma reggel meghalt Pécskán 85 éves korában Éliás Adolf takarékpénztári igazgató. Éliás harminc évig volt a zsidóhitközség vezetője. Igen tevékeny s az egész vármegyében hűségéről ismert kereskedő volt, aki életében sok jótékonyt gyarapított. 1906-ban, amidőn ötven éves házassági évfordulóját ünnepelte, nagyobb alapítványt tett iskolai célokra, amelyért a közoktatásügyi miniszter annak idején nyilvános köszönetet mondott. Alapítója volt a pécskai hengerműmalomnak, amely még ma is fennáll és a fiai vezetik. Évekkel ezelőtt, mint virilista, úgy a községben, mint a vármegyében nagy szerepet játszott. Folyó hó 29-én délután fél három órakor temetik Pécskán.

— Jótékony házaspár. Kneffel Lajos aradi szénnyárgyáros ma 789 koronát adott át Varjassy Lajos polgármesternek, mint az árvaházi alapra megindított gyűjtés eredményét, Kneffel Lajosné urnó pedig 25 koronát adományozott a városi szegény alapnak. A polgármester ez uton is köszönetet mond az emberbarát házaspárnak.

— A Pallós-ügy és a koalíció. Budapestről jelentik: Pallós Ignác ismert ügyét az ellenzék egyes organumai arra is jónak látták, hogy a kormányt ezen a címen is támadják. Hamarosan kiderült azonban, hogy Pallós a koalíciós kormány idején volt élénk összeköttetésben az akkori kereskedelmi minisztériummal. Ezekre a hírekre ma Kossuth Ferenc a Magyar Tudósítójában nyilatkozik. Kossuth négy pontban válaszol és kategorice visszautasítja a vádak, amelyek nem az ő személyét, hanem kormányzati ténykedését értik. Megállapítja, hogy a pécs-bátaszéki vasút engedélyezésének ügye még 1905-ből származik. Közbenjáró nála nem járt, *hisz őrlag a pécsvárad kerület képviselője volt nála*, de ez a képviselő kötelezettségéből folyt. A Pallós féle notesztól nem fél, ellenkezőleg, kéri annak sürgős közzétételét. — Ezzel szemben a Magyar Távirati Iroda a következőket közli: Kossuth Ferencnek és Mezőssy Bélának a mai lapokban közölt nyilatkozatával szemben meg kell állapítani, hogy a Pallós ügyet az ellenzék próbálta a jelenlegi kormány és többség rovására harítani, azonban ezt a Pallós féle pécs-bátaszéki vasúti építkezés fázisainak időrendi megállapításával vissza kellett utasítani. Kossuth Ferenc egyéb iránt az egyik közbenjárót — Egri Béla dr. képviselőt — már is védelmébe veszi, azt állítván róla, hogy mint a kerület képviselője, csak kötelesség szerűen járt el. Ismétjük, hogy a gyanúsítást és a botránykeresést az ellenzéki sajtó kezdte és Mezőssy Béla volt államtitkár folytatta. Mezőssy az érdem abban a tekintetben is, hogy nevével fedezte a Pallós féle notesz legerdáját, amely ugyancsak az ellenzéki sajtó hasábjain tünt fel először. Ez a notesz is, éppúgy, mint a Pallós-féle összes kalamitások a koalíció leltári tulajdonát képezik.

— Az öngyilkos orvostanhallgató. Purza Aurél halálának körülményeit csak most tudták meg részletesen aradi hozzátartozói. A szolnoki Kossuth szálloda személyzetének előadása szerint január 17-én éjjel három órakor megjelent a fiatal ember, szobát kért és a szobaasszonynak azt az utasítást adta, hogy reggel kilenckor keltsen fel, mert elutazik Budapestre. Utasítása szerint reggel kilenckor kopogott a szobaasszony, de miután semmi választ nem kapott, ezt hitte, hogy a fiatal ember nem utazik el s hagyta tovább aludni. Tizenegy órakor megint kopogott a szoba ajtaján, s ekkor sem kapván semmi választ, gyanút fogott. Rendőrt hívtak, akinek segítségével feltörték a szoba ajtaját s ott találták Purzát egy széken ülve, holtan. Az asztalon egy levél feküdt, a rendőrségnek címezve, melyben mindössze annyit állott:

— Ne kutassák, hogy ki vagyok, temessenek el, boncolás nélkül.

A hatósági orvos megállapította, hogy a fiatal ember halántékába akart löni, a golyó az orrontha furdott, egyik szemét kitépte, az agyat nem sértette meg, s maga a lövés nem lett volna halálos, de a szerencsétlen fiatal ember elvérzett. A szolnoki rendőrség, teljesen érthetetlen, hogy miért, először Zilahra küldte el a halott télikabátját és személyleírását s így történt, hogy Purza hozzátartozói csak egy héttel az öngyilkosság után értesültek az orvostanhallgató tragikus haláláról.

— Ünnepezt vasuti főtisztviselő című mai hírekre vonatkozólag konstatáljuk, hogy Bedécz Károly báró tiszteletére a számosztály rendezte a névnapi ünnepélyt, melyen az üzletvezetőség számosztályának minden tagja megjelent.

— Köszönetnyilvánítás. Özv. Moskovits Jakabné megboldogult férje, Moskovits Jakab emlékére 100 koronát adományozott az Alsó Aradi Betegsegélyező és Temetkezési Egyletnek és 10 koronát az Aradi Izs. Kinárasztó Egyletnek. Mindenen adományozást az uton mond halás köszönetet Noha S. N. elnök.

Nyomtatványok

izléses és csinos kivitelben készülnek
Az Aradi nyomda r.-t. nyomdájában

Mindenki azt mondja már, hogy
Szeplők, májfoltok
és minden arctisztatlanságok eltüntetésére, továbbá hideg, szeles időben arc és kezek megvédésére legjobb az eredeti

Kárpáti-féle

Benzoe-Creme 1 korona.

és **Benzoe-tej szappan** 70 fillér utasítással.

Készíti.

7031

KÁRPÁTI JÁNOS gyógyszerész

Arad, Boros Beni-tér 15. sz.

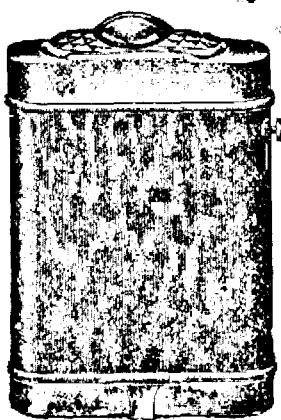
6 korona rendelésnél postaköltség nem számíttatik.

Villanyos zseblámpa

mindig friss
kibitéssel.

Villany-
berendezé-
sek, villany-
esillárak.

Dynamó
gépek, vil-
lanymotorok
előre
kaphatók

Kalmár Józsefnél
Arad, Salacz-utca 2. sz. 1681

Ezelőtt

Bolezni Antal

féle cipő-fizlet Salacz-utca 2. sz. alatt megnagyobbítva, saját készítésű úri női és gyermek cipők raktára. Elsőrendű munka és anyagból állandó nagy választékban kaphatók. Mérték utáni rendelések a legújabb divat után pontosan készítenek. — Tisztelettel

Czernóczy M.

2831—1912.

Kisjenői előljáráságtól.

Árlejtési hirdetmény.

A jegyzői lakház újbóli fedése és illetőleg tatarozása 2800 korona költségen belül engedélyezve lett a felsőbb hatóság által. Ezen munkálatok biztosítása iránti árlejtés, illetőleg versenytárgyalásra 1913. évi február hó 17-ik napjának délelőtt 10 órája tüzetik ki.

Bánatpénzül 200 korona készpénz csatolandó a zárt ajánlatokhoz.

A zárt ajánlatok folyó évi február hó 15 ig nyújtandók be az Aradvármegyébe bekebelezett Kisjenő község előljáróságához.

A zárt ajánlattevőknek kijelentenie kell ajánlatában, hogy a feltételeket ismeri és elfogadja.

A zárt ajánlatok a szóbeli árlejtés megtartása után fognak felbontatni és tárgyalatni.

A zárt ajánlatot tevők a szóbeli árlejtésen is részt vehetnek és szóbelileg tehetnek ajánlatot amennyiben zárt ajánlatukat visszavonnák.

A közszállítási szabályzatok feltételei betartandók lesznek. A feltételek a tárgyalás megtartása előtti napig megtekinthetők Kisjenő község házábanál.

Kisjenő, 1913. évi január hó 25 én.

738

Községi előljáróság.

Általánosan kedvelt legjobb hatásu

és ízű **Hajós-féle Csukamájolaj** most érkezett meg. E fontos és nagy táperejű szer kitűnő hatásának bizonyult mindenféle légzőszervi bajoknál, köhögésnél, fejlődésben visszamaradt gyermekeknél, stb. stb.

Ara egy üvegnek 2 korona.

Fagydagaganatok

elmulasztására, fagyviszketegség biztos megszüntetésére legjobb szer a „Frigin“

Ara egy üvegnek ecsettel és utasítással 70 fillér.

Legjobb fekete

Hajfestő

a „FRIGIN“ Egy pár perc alatt bármely haját vagy bajuszt a legszebb állandó fekete színre lehet festeni anélkül, hogy a színt le lehet mosni. Ara

341

2 korona.

Kitűnő amerikai gumi

a „NITER“ 6 darab egy eredeti fémdobozban 2 korona.

Fenti szerek kaphatók az egyedüli készítőnél:

Hajós Árpád

gyógyszertárban ARAD, Andrássy-tér 22. sz. a megyeházzal szemben. —

86—1918

Hirdetmény.

A községi Maros védőtöltésből, a község belterületétől, a magaslattól a tomesvári vasuti hidig terjedő részének 1906 m³ tevő köbméterenkint 0.6 koronával számítva összesen 1143 kor. költséggel való terv szerinti kiegészítése, illetve megerősítése határozatván el, ezen földmunkálat kivitelének biztosítására folyó évi február hó 20. napjának 9 órája Mikelaka község háza tanácsstermében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalást hirdetünk.

Versenyezni óhajtok behivatnak, hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó 0/0-os ármeghatározást tartalmazó szabályszerűen kiállított pecséttel lezárt sértetlen borítékban elhelyezett ajánlataikat közvetlenül vagy posta útján a kitűzött nap délelőtt 8 órájáig annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbben érkezettek figyelembe vételni nem fognak.

Az ajánlatban a vállalati végösszeg nemcsak számokkal, hanem betűkkel is kiirandók.

Ha az ajánlattevő bejegyzett cég, tartozik a cégjegyzési kivonatot és a hiteles példányt is mellékelni.

Az ajánlatához az általános feltételekben előírt és az ajánlati költségvetés végösszege 5/0-ának megfelelő bánatpénznek a községi pénztárba történt letételét igazoló pénztári nyugta vagy annak közjegyzőileg hitelesített másolata csatolandó. Az ajánlatához készpénzt és értékpapírt csatolni nem szabad.

A szóban forgó munkálatokra vonatkozó kiírási művelet alólírott hivatalnál a hivatalos órákban naponként megtekinthető.

Végül általános tájékoztatás végett közöljük, hogy a beépítéshez szükséges föld a védőtöltés vízfelőli lábánál nyitandó kubikgödörökből emelendő ki s hogy váltakozó köteles a munkálatokat a téli fagy felengedése után azonnal megkezdeni és azt folytatni úgy, hogy a tervezett munkálatok 1913. május hó 10-ig átvételre készen legyenek. Mikelaka, 1913. január 22.

738

Községi előljáróság.

Használt ólom megvételre kerestetik.

